

Sygn. akt I ACa 442/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Ewa Głowacka (spr.)

Sędziowie: SSA Sławomir Jurkowicz

SSA Małgorzata Lamparska

Protokolant: Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 2 czerwca 2015 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **J. N.**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej (...) we W.**

o ustalenie nieważności lub uchylenie uchwały

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 6 listopada 2014 r. sygn. akt I C 1529/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej 135 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił powództwo J. N. o stwierdzenie nieważności uchwały Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) we W. z dnia 30 lipca 2013 r. w sprawie wykluczenia powódki z grona członków oraz powództwo ewentualne o uchylenie uchwały.

Powódka zarzuciła, że uchwała jest sprzeczna z art. 24 § 2 prawa spółdzielczego, bowiem nie zostały spełnione ustawowe przesłanki wykluczenia z grona członków, a w szczególności nie użytkuje lokalu należącego do spółdzielni, przez co „nie mogły jej obciążać żadne zobowiązania wobec spółdzielni”, naliczane opłaty nie odpowiadały standardowi mieszkania, a strona pozwana nie przedstawiła szczegółowej kalkulacji opłat, co uniemożliwiło ich weryfikację, przez co zachowaniu powódki nie można przypisać bezprawności i winy (k. 181 akt). Nadto powódka zarzuciła, że nie zostało jej doręczone zawiadomienie o posiedzeniu Rady Nadzorczej, przez co uchwała podjęta została z naruszeniem art. 24 § 4 prawa spółdzielczego, a w jej uzasadnieniu nie sprecyzowano przyczyn wykluczenia.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa podnosząc, że przyczyną wykluczenia powódki z grona członków było zadłużenie z tytułu opłat eksploatacyjnych, co jest statutową podstawą podjętej decyzji, a o posiedzeniu

Rady Nadzorczej powódka została zawiadomiona, tyle, że pomimo dwukrotnego awizowania nie podjęła przesyłki.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 30.07.2013 r. na posiedzeniu Rady Nadzorczej pozwanej spółdzielni podjęta została uchwała o wykluczeniu powódki

z grona członków z powodu zalegania w uiszczaniu opłat eksploatacyjnych ponad

3 miesiące. O terminie posiedzenia pozwana została zawiadomiona pismem z dnia 11.07.2013 r. Pomimo dwukrotnego awizowania powódka nie podjęła przesyłki

i nie stawiła się na wyznaczony termin posiedzenia. W dacie podjęcia uchwały zaległości powódki w opłatach wyniosły 6.509,62 zł, przy ich miesięcznym wymiarze 481,48 zł. Już po podjęciu uchwały w dniu 14.08.2013 r. powódka wpłaciła na konto spółdzielni kwotę 791,31 zł, która została zaliczona na poczet zaległości.

Od września 2013 r. wpłacała kwoty rzędu 150-200 zł.

Członkowie spółdzielni otrzymują od spółdzielni informacje o wysokości kosztów utrzymania lokali, a powódka uzyskiwała także rozliczenia salda.

Powódka wielokrotnie kwestionowała wysokość naliczanych opłat eksploatacyjnych.

Zgodnie z § 14 statutu, członek spółdzielni może być z niej wykluczony

z powodu uporczywego uchylania się od wykonywania istotnych zobowiązań finansowych, w szczególności zalegania z zapłatą należności za używanie lokalu przez co najmniej 3 miesiące. Organem uprawnionym do podejmowania decyzji w przedmiocie wykluczenia członka jest rada nadzorcza.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd uznał powództwo główne i ewentualne za nieuzasadnione.

Spółdzielnia wysyłając zawiadomienie o terminie posiedzenia rady nadzorczej umożliwiła powódce stawiennictwo na posiedzeniu rady nadzorczej, a ustanowiony

w art. 24 § 4 prawa spółdzielczego obowiązek wysłuchania wyjaśnień zainteresowanego członka spółdzielni jest spełniony wówczas, gdy spółdzielnia stworzy członkowi możliwość wypowiedzenia się w sprawie jego wykluczenia.

Powódka nie odebrała przesyłki pomimo dwukrotnego awizowania, pomimo,

że w lipcu 2013 r. nie przebywała poza miejscem zamieszkania. Stąd nie zachodzi sprzeczność uchwały z przepisem art. 24 § 4 prawa spółdzielczego.

Bezzasadny był także zarzut nieprawidłowego zwołania posiedzenia

rady nadzorczej, wadliwości wniosku zarządu oraz nieprzedstawienia porządku

obrad w piśmie informującym o posiedzeniu. Wniosek zarządu dotyczył

rozważenia możliwości podjęcia uchwały wobec wymienionych członków, którzy zalegali z opłatami, natomiast radzie nadzorczej pozostawiona została decyzja

i zbadanie czy w istocie zaszyły przesłanki i podstawy do ich wykluczenia. Powódka nie jest członkiem rady i nie musiała być informowana o porządku obrad.

Nie zachodzi też zarzucana rozbieżność pomiędzy treścią uchwały a jej uzasadnieniem. Powołana przyczyna wykluczenia mieści się w katalogu podstaw wymienionych w § 14 statutu.

Bezspornie powódka nie regulowała opłat w wysokość naliczanej przez spółdzielnię, przez co przypisać jej można winę co najmniej w granicach

rażącego niedbalstwa. Jak twierdziła przyczyną, dla której nie regulowała należności był brak rzetelnej informacji o wysokości i sposobie ustalania opłat, a w istocie

– co wynika z jej zeznań – niezadowolenie z działalności władz spółdzielni oraz sposobu gospodarowania jej majątkiem. Samo powoływanie się na niegospodarność władz spółdzielni czy wadliwość działania zarządu nie uzasadnia twierdzeń

o nieistnieniu zadłużenia. Jeśli powódka nie zgadzała się z wysokością opłat

mogła je skutecznie zakwestionować w drodze zaskarżenia uchwał kreujących zobowiązania członków, a nie powstrzymywać się od zapłaty. Takie samowolne niezapłacenie opłat jest zawinionym działaniem dającym podstawę do wykluczenia z grona członków.

Apelację od wyroku wniosła powódka i domagając się jego uchylenia i zniesienia postępowania z powodu nieważności postępowania i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania ewentualnie zmiany wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, zarzuciła:

1. nieważność postępowania w oparciu o art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP przez pozbawienie możliwości obrony swoich praw wskutek naruszenia zasady równości stron;
2. niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy poprzez oddalenie wniosków dowodowych z dokumentów w sprawie 4 Ds. 511/11 i II K 290/13 w postaci umów zawieranych przez zarząd i radę nadzorczą, na podstawie których bezprawnie ustalane były opłaty eksploatacyjne oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej wyroku i nierozważenie materiału dowodowego;
3. wydanie wyroku pomimo bezpodstawnego wyłączenia części dokumentów z akt sprawy;
4. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego przez pominięcie dokumentów rozliczeniowych opłat za centralne ogrzewanie i wodę oraz potwierdzających niewypełnienie przez zarząd ustawowych obowiązków oraz pominięcie faktów wynikających z dokumentów, że powódka była nieobecna we W. w okresie od 5.07. do 4.09.2013 r.;
5. naruszenie art. 24 § 2 i § 4 prawa spółdzielczego oraz art. 6 k.c.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji powódki.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest nieuzasadniona.

Za całkowicie chybiony uznać należy zarzut nieważności postępowania na skutek naruszenia prawa powódki do obrony, który skarżąca wiąże z zarządzeniem o wyłączeniu pisma powódki z dnia 5 listopada 2014 r. celem przedstawienia Przewodniczącej Wydziału do dalszej dekretacji.

W piśmie tym powódka wniosła o stwierdzenie nieważności innej uchwały pozwanej spółdzielni, które zostało wyłączone z akt i zarejestrowane jako nowa sprawa.

Poprzez podjętą decyzję procesową nie zostały naruszone żadne prawa powódki zmierzające do ochrony jej praw. Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw polega na tym, że z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części (zob. wyrok SN z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74; postanowienie SN z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98; wyrok SN z dnia 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00). Tymczasem powódka aktywnie uczestniczyła w procesie, była obecna na wszystkich wyznaczonych terminach rozpraw, składała pisma procesowe, w tym rozszerzające żądanie, składała liczne wnioski dowodowe, a ich oddalenie nie pozbawia strony możliwości obrony jej praw (zob. postanowienie SN z dnia 12 grudnia 2000 r., II UKN 121/00). Żądanie zgłoszone w piśmie z dnia 5 listopada 2014 r. będzie rozpoznawane w innej sprawie, która zarejestrowana została pod nową sygnaturą.

Bezzasadne są także pozostałe zarzuty, bowiem w ustalonych okolicznościach faktycznych, które Sąd II instancji przyjmuje za własne, oddalenie powództwa było w pełni uzasadnione.

Skarżąca w ramach zarzutu sprzeczności ustaleń z treścią zebranego materiału dowodowego oraz naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 6 k.c. podnosi, że Sąd nie uwzględnił, iż „czasowe wstrzymanie się” z płatnościami było wynikiem ich zawyżenia, a prawidłowość wyliczeń zgodnie z prawem winna wykazać strona pozwana (str. 4-5 apelacji).

Przedmiotem sporu była zgodność zaskarżonej uchwały z prawem i postanowieniami statutu, bowiem zgodnie z art. 42 § 2 ustawy prawo spółdzielcze uchwała sprzeczna z ustawą jest nieważna, czego domagała się powódka, a jeśli jest sprzeczna z postanowieniami statutu podlega uchyleniu, co wynika z art. 42 § 3 ustawy.

Podstawowym obowiązkiem członka spółdzielni, wynikającym z art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, któremu przysługuje spółdzielcze prawo do lokalu, jest uczestniczenie w pokrywaniu kosztów związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na jego lokal, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie spółdzielni przez uiszczanie opłat zgodnie z postanowieniami statutu.

Skarżąca w toku procesu i w apelacji utrzymywała, że „czasowo wstrzymywała się” z płatnością należności z uwagi na kwestionowanie prawidłowości naliczania opłat wobec niegospodarności i złego zarządzenia spółdzielnią przez jej organy.

Jak słusznie podniósł Sąd Okręgowy owa niezgoda na wysokość opłat nie daje podstawy do wzruszenia uchwały, skoro bezspornie spełniona została statutowa przesłanka wykluczenia w postaci zalegania z opłatami za okres co najmniej 3 miesięcy.

Jak wynika z art. 4 ust. 8 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych członkowie spółdzielni mogą kwestionować zasadność zmiany wysokości opłat bezpośrednio na drodze sądowej, a po skorzystaniu z niej ponoszą opłaty w dotychczasowej wysokości. W takim procesie ciężar udowodnienia zasadności zmiany wysokości opłat spoczywa na spółdzielni.

Tymczasem powódka nie skorzystała z przysługującego jej uprawnienia, a w sprawie o uchylenie uchwały lub stwierdzenie jej nieważności, podejmuje próbę wykazania zawyżenia opłat, przy czym poza sporem pozostaje, że uiszczane przez nią należności nie odpowiadały poprzednim opłatom, ale samodzielnie były ustalane przez skarżącą od 150 zł do 200 zł miesięcznie, mimo że takiego uprawnienia żaden członek spółdzielni nie posiada. Trzeba też dodać, że prawo członka spółdzielni wynikające z art. 4 ust. 8 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych nie jest uzależnione od uprzedniego uzyskania wyroku uchylającego uchwałę rady nadzorczej określającą zmianę wysokości opłat lub ustalającą ich wysokość, a można je realizować zarówno w drodze zarzutu w procesie wytoczonym przez spółdzielnię o zasądzenie należności z tego tytułu, jak i w procesie wytoczonym spółdzielni przez uprawnionego o zasądzenie zwrotu już uiszczonych należności albo w drodze powództwa o ustalenie, że określone zobowiązanie z tego tytułu nie istnieje, przy zachowaniu pozostałych wymogów art. 189 k.p.c. (vide: uchwała SN z dnia 2 lutego 2007 r., III CZP 141/06 (OSNC 2007/12/180); wyrok z dnia 15 lutego 2007 r., II CSK 439/06 (OSNC 2008/1/10); wyrok z dnia 17 listopada 2004 r., IV CK 215/04, (niepubl.).

Myli się zatem skarżącą zarzucając, że w niniejszym procesie na stronie pozwanej ciążył obowiązek wykazania zasadności wyliczenia wysokości opłat.

To powódkę obciążał ciężar wykazania, że uchwała jest sprzeczna z ustawą lub postanowieniami statutu, czemu nie sprostowała.

Zgodnie z art. 24 § 2 ustawy prawo spółdzielcze wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami. Statut określa przyczyny wykluczenia. W § 14 statutu pozwanej spółdzielni przyjęto, że sankcją za zawinione zaleganie z płatnościami z tytułu używania lokalu jest wykluczenie, jeśli zaległość obejmuje co najmniej 3 miesiące. Ta przesłanka bezspornie została spełniona.

Samowolne, bez skorzystania ze środków prawem przewidzianych, „wstrzymywanie się” z płatnościami na skutek kwestionowania opłat wobec stawianych organom spółdzielni zarzutów niegospodarności, jest zawinione przez powódkę, przez co uchwała – wbrew zarzutom skarżącej – nie pozostaje w sprzeczności z powołanym wyżej przepisem, co czyniło powództwo o stwierdzenie nieważności bezzasadnym. Tym samym zarzuty naruszenia art. 24 § 2 ustawy prawo spółdzielcze jak i art. 6 k.c. są bezzasadne.

W pełni zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, że uchwała nie pozostaje w sprzeczności z art. 24 § 4 ustawy prawo spółdzielcze, co czyni nieuzasadnionym zarzut naruszenia tego przepisu.

Niewątpliwie obowiązek wysłuchania wyjaśnień zainteresowanego członka spółdzielni przez organ uprawniony do podejmowania decyzji o wykluczeniu jest spełniony, jeśli członkowi umożliwi się uczestnictwo w posiedzeniu. Powódka zeznała, że nie była obecna we W. w sierpniu 2013 r., a zawiadomienie o posiedzeniu wysłane zostało w lipcu. Twierdzenia, że Sąd sprzecznie materiałem dowodowym ustalił czas jej nieobecności, bowiem poza W. przebywała od 5.07.do 4.09. nie zostały potwierdzone żadnym dowodem.

Wszystkie zarzuty formalne jakie stawiała skarżąca w toku procesu, nie dość, że nie miały wpływu na treść uchwały, to dodatkowo prawidłowo zostały ocenione przez Sąd jako całkowicie nieuzasadnione ze słuszną argumentacją, której nie ma potrzeby powtarzać.

Z tych przyczyn apelacja jako pozbawiona podstaw podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. Powódka jako przegrywająca ponosi z mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. koszty postępowania apelacyjnego, których wysokość wynika z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

MR-K